

Ioan Pinteia

Proximități
și mărturisiri

Jurnal

Ediție revăzută și adăugită

POLIROM
2025

Minuni și minuni. În general, atunci când vorbim despre *Vindecarea orbului din naștere. În zi de sâmbătă (Ioan 9,1-41)*, insistăm pe minunea vindecării, nu pe minunea cunoașterii lui Iisus. Faptul că Iisus a scuipat jos și a făcut tină din scuipat și a uns cu tină ochii orbului și acesta a văzut constituie miezul miracolului pentru majoritatea predicatorilor. Pentru orb însă, supus tuturor provocărilor, verificărilor și întrebărilor, pe care le acceptă cu credință și supremă ironie și dă răspunsuri clare și precise, needulcorate și adânc teologice – „Eu sunt”; „Omul care se numește Iisus a făcut tină și a uns ochii mei”; „Un lucru știu: că fiind orb, acum văd” – miracolul stă în altă parte.

Mare teolog, teribil profesor de teologie dogmatică, mai aprig decât vecinii și fariseii care îl examinează pe toate părțile și din toate direcțiile, Orbul din naștere dobândește, prin darul vederii, adevărata cunoaștere despre Iisus. Nu minunea tămăduirii, ci minunea cunoașterii exacte! Tocmai în aceasta stă minunea, zice cu credință și neînduplecat de nimic altceva Orbul, „că voi nu știți de unde este și El mi-a deschis ochii”.

Pe loc, cel vindecat devine mărturisitor și apărător cu argumente irefutabile al Domnului. Și Domnul, Care e credincios omului cu credință puternică, i se descoperă total: L-ai și văzut! Și Cel ce vorbește cu tine Acela este. Faptul că unii dintre farisei (care, culmea! erau cu El) cad sub povara întrebării: „Oare și noi suntem orbi?” spune multe despre această minune.

Am cunoscut extrem de puțini intelectuali cu un caracter atât de puternic ca al lui N. Steinhardt. Din păcate, sunt rari asemenea oameni. Păi, să ne gândim. Steinhardt a intrat în pușcărie pentru că nu a vrut să fie martor al acuzării, nu și-a trădat prietenii, pentru

că nu a vrut să intre în jocul perfid al Securității, iar bărbăția cu care a înfruntat, după ce a ieșit din pușcărie, un regim concentraționar diabolic este pilduitoare. Omul Steinhardt (în ciuda sănătății precare și a unui fizic firav) a fost un luptător asiduu. Curajul lui, îndrăzneala de a nu se da bătut i-au fost dăruite cu asupra de măsură de sus. Steinhardt a fost un creștin autentic. Convertirea lui, în ciuda ofuscărilor exprimate de Alexandru Sever și Vera Călin (în *Apostrof și Însemnări californiene*), a fost fără dubii, sinceră și neipocrită. Evreu prin naștere, a fost, indiscutabil, un foarte, foarte bun român. De recitat nenumăratele pagini, pe care le-a scris din inimă, despre poporul român: despre *Miorița*, *Meșterul Manole*, Eminescu, Ortodoxie, Blaga, Caragiale, Mircea Vulcănescu, Constantin Noica, Eliade. S-a identificat cu partea frumoasă, eroică și cumsecade a poporului în sânul căruia s-a născut. Un îndrăgostit perpetuu de valorile naționale. El însuși vorbește la un moment dat de o dublă îndrăgostire: de Biserica Ortodoxă și de neamul românesc. Fericit, Nicolae Monahul!

Către Andrei.

Aseară am stat în pridvor până la ceasuri târzii, la Mănăstirea Piatra Fântânele, la taifas cu Părintele B. Aer curat, liniște de început de lume. Am ascultat câteva mărturisiri grele. A fost cea mai frumoasă și mai sinceră seară pe care am petrecut-o cu B. Acest bărbat al Bisericii, trecut prin foc și sabie, nu se dă bătut. Îmi spune, printre multe altele: „Ierarhii noștri și-au pierdut stilul”. Așa este. Se pierde Tradiția. Iar stilul stă în păstrarea și revigorarea Tradiției.

La gândurile lui Efrem Sirul, Wurmbrandt și Steinhardt despre nedreptatea lui Dumnezeu mai adaug unul, recent descoperit:

„Rațiunea sănătoasă ne șoptește că mântuirea veșnică nu poate fi o recompensă dreaptă pentru meritele noastre finite, nici măcar pentru cele mai mari. Așadar, Dumnezeu nu este drept, ci milostiv” (Leszek Kołakowski).

Doamna R. îmi șoptește, după Sfânta Liturghie, că ea există datorită Bisericii (și clopotelor; mai ales datorită lor!) la care eu slujesc.

Iată întâmplarea minunată, miraculoasă care o face să spună aceasta și să-I fie neîncetat recunoscătoare lui Dumnezeu, Bisericii și clopotelor ei: mama Doamnei R. era însărcinată și era pregătită să facă avort; de zile întregi o munea acest gând grozav când, la un moment dat, într-o zi oarecare, a trecut pe strada Alexandru Odobescu, prin fața Bisericii Sfinții Trei Ierarhi. Gândul la avort era definitiv. Însă minune, miracol! Dintr-odată a auzit clopotele Bisericii și gândul acela crud, ucigaș, greu ca o piatră de moară s-a prăbușit sub cântecul aspru, muștrător și mângâietor al clopotelor. Fericită clipă, binecuvântat moment în care clopotele au salvat un suflet, un om – pe doamna R. – de la neant.

Virgil Nemoianu în *Arhipelag interior* despre N. Steinhardt: „Bunătatea grozavă de convertit recent transmitea o undă de sfințenie. (Mai că-mi venea să-l compar cu marele sculptor Gheorghe Anghel [...]), un om de o adâncă liniște, de o siguranță ieșită din comun, o înțelepciune tăcută). Dar se combina cu o inteligență poznașă, o voioșie continuă, cu putința de a merge repede, direct, la principal, adică la esențe intelectuale. (Calitatea din urmă am notat-o la Noica, la Eliade, la Papu.) Plăcerea pentru literatură și idei era spontană, nestăpânită, dansantă, explozivă”... ș.a.m.d.

Cât de viu e N. St. în acest miniportret! Îl văd pur și simplu în fața mea.

V. N. mai zice că probabil a fost cel dintâi care i-a înlesnit lui N. St., după ieșirea din pușcărie, apariția în scris, dându-i „să traducă fragmente din antologia de eseu convențional englez” (pe care o am și o recitesc din când în când!) și că împreună cu Mariana, Mihai Șora și Toma Pavel a participat „la o chetă menită să-i asigure un ajutor bănesc lunar, atunci când un stupid accident de circulație l-a imobilizat vreme de multe luni”.

Știu toate acestea de la N. Steinhardt. Mi le-a mărturisit de nenumărate ori. Era recunoscător. Profund recunoscător, cum el însuși zicea. Față de Virgil Nemoianu, față de Mariana și Mihai Șora.

Cât mă bucur să citesc asemenea pagini în care se oglindesc o mare parte din amintirile mele!

Ca să nu-ți fie rușine la vremea potrivită în față Dreptului Judecător, e necesar să fii capabil de mare și multă rușine în viața aceasta. Amin!

Împreună cu Violeta la Prislop, la mormântul Părintelui Arsenie Boca. Am venit să-i mulțumim și să-i cerem iertare.

Toată lumea știe arhicunoscutele fotografii ale Părintelui Arsenie: portretul fascinant în haină monahală cu privirea atât de pătrunzătoare încât, chiar dacă fotografia este alb-negru, îți dai pe loc seama că ochii sunt de un albastru absolut; imaginea de la Sâmbăta sau Prislop în care Părintele e surprins de aparatul de fotografiat lângă o masă de piatră, încins athonit cu centură cu pafta.

Eu unul mi-am dorit mult să văd o fotografie în civil cu Părintele Arsenie. Dorința mi s-a îndeplinit în vara asta.

De la Prislop am ajuns în Pasul Jiului, la Lainici. De aici mi-am cumpărat o carte care, surprinzător, are pe copertă mult dorita de

mine fotografie în civil; o fotografie-portret decupată dintr-o alta mai mare aflată în carte în care Părintele se găsește într-o discuție cu alte două persoane. Ce prezență elegantă, stilată, cavalierească! Ochelari de soare, pantaloni cu două pense croiți și cusuți impecabil, cămașă albă (pare apretată) cu mânecă scurtă, curea neagră din piele. Un personaj așa cum mi l-am închipuit întotdeauna: gentleman.

Așadar: poporul dreptcredincios și cu multă evlavie la Părintele Arsenie trebuie să știe un lucru extrem de important: se închină unui sfânt care în viața de toate zilele a fost un om elegant și foarte stilat.

Sunt foarte fericit că am dat peste această fotografie. Nu întâmplător mi-am dorit-o atât de mult pentru că într-adevăr mi-a lămurit multe, chiar foarte multe. Am așezat-o de la loc de cinste lângă cealaltă – ipostaza de călugăr – și o privesc deseori îndelung convins fiind că Arsenie este omul lui Dumnezeu și face cu adevărat minuni.

Întâlnire cu W. E un creștin bun, evlavios, vine în fiecare zi la Sfânta Liturghie. Bland, smerit și, cred, incapabil să urască. Îmi spune pe șleau: „Țara se duce de râpă. Interesele politice deformează tot ceea ce înseamnă caracter, cuvânt, onoare, ținută, demnitate. Minciuna stă cu regele la masă. Vinovați?! Politicienii, această pacoste, lepra și ciuma acestei națiuni. Mi-e lehamite! Nu vreau să-i mai văd, să-i mai aud... Nu. Nu. Nu. Nici la TV, nici față către față... De ce?! Pentru ca să nu-i urăsc din tot sufletul și din toată inima, Domn' Părinte!”.

Cu Andrei, Părintele Georgică Cira și Călin în drum spre Iași, via Huși.

Casa Alecsandri, mausoleul poetului „veșnic tânăr și fericit”. Andrei scrie în cartea de impresii a Muzeului: „Admirându-i casa

poetului Vasile Alecsandri, cu plăcere, pentru prima dată”. La Iași dormim, grație lui Lucian Vasiliu, la Casa Pogor. Andrei scrie, seara, în cartea de impresii a Muzeului: „Venind de la o tochtură moldovenească, am petrecut noaptea la Casa Pogor, adâncindu-ne într-un somn junimist”. Îmi plac consemnările lui Andrei. Au ceva din condimentele pe care îi place atât de mult să le pună în mâncare. Bravo, Andrei!

Andrei Oișteanu într-un interviu recent: „Diavolul e prea inteligent ca să apară în aceleași forme, iar noi suntem prea proști ca să înțelegem asta”.

Discuție cu Părintele Ștefan Borodi despre dreptatea și mila lui Dumnezeu. De fiecare dată, cu prioritate, evidențiem dreptatea: „Nimeni nu este vrednic”... și imediat, instantaneu, chemăm, cerem mila: „Că nu sunt numai neputincios, ci și robul Tău sunt”...

În *Nori peste balcoane. Jurnal din exilul parizian*, Sanda Stolojan, pe care am cunoscut-o la Rohia, venită împreună cu Barbu Brezianu, la un parastas după Părintele Nicolae, scrie despre vizita acestuia în 1978 la Paris. O întâlnire între N. Steinhardt și Mircea Eliade după patruzeci de ani. Discuții despre Noica și lotul „mistico-legionar”, situația din țară („românii din țară au ajuns să fie scârbiți și exasperați”, spune Steinhardt), despre *Revista burgheză*, unde Steinhardt a scris despre Eliade. Participă la o decadă dedicată lui Eugène Ionesco. Prezența și intervenția lui îi impresionează atât pe români, cât și pe francezi. „Ortodoxia lui reprezintă ce este mai bun în credința creștină, spiritul de milă și de toleranță susținut